

TARTUNTATAUTILAIN 15 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPIIRILLE (EKSOTE), HELSINGIN KAUPUNGILLE, KYMENLAAKSON SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄLLE (KYMSOTE) JA VANTAAN KAUPUNGILLE

ASIA

Tartuntatautilain 15 §:n nojalla annettava määräys terveystarkastuksen järjestämiseksi tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen yleisvaarallisen tartuntataudin SARS-CoV-2:n leviämisen ehkäisemiseksi.

ASIAN TAUSTA

STM:n 26.1.2021 päivitetyn toimintasuunnitelman covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2 virusmuunnoksia, jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit ja voivat vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suosittelee 4.2. 2021 ja 29.3.2021 antamissaan ohjeissa, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on määrännyt 26.2.2021 toimialueensa kuntia ja kuntayhtymiä tartuntatautilain 15 §:n nojalla järjestämään kaikille alueellaan sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta maahan tuleville henkilöille terveystarkastuksen SARS-CoV-2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Määräys on annettu seuraavin päätöksin; Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystarkastus (ESAVI/6612/2021), Helsingin kaupunki (ESAVI/6610/2021), Kymenlaakson sosiaali- ja terveystarkastus (ESAVI/6613/2021) ja Vantaan kaupunki (ESAVI/6603/2021). Määräykset ovat voimassa 1.3.-31.3.2021.

Aluehallintovirasto on 9.3.2021 antanut ohjauskirjeen kunnille ja kuntayhtymille koskien edellä mainituissa päätöksissä tarkoitettujen terveystarkastusten järjestämistä. Ohjauskirjeessä on viitattu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistukseen koskien maahantulijoiden testaamista ja sitä missä tilanteissa koronavirustesti voidaan jättää tekemättä.

Aluehallintovirasto on jatkanut edellä mainittuja päätöksiä ajalle 1.4.-30.4.2021 (ESAVI/10261/2021).

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 15 §:n nojalla Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen, Helsingin kaupungin, Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen ja Vantaan kaupungin järjestämään kaikille alueellaan sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen saapuville henkilöille terveystarkastuksen yleisvaarallisen tartuntatauti SARS-CoV-2:n leviämisen estämiseksi.

Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk.

Määräys ei koske vuonna 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia eikä kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään.

Määräys on voimassa 1.5.-31.5.2021.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoitus on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 6 §:n mukaan kuntien ja kuntayhtymien on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

Tartuntatautilain 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Tartuntatautilain 15 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Samana pykälän 2 momentin mukaan terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Kansallinen ohjeistus terveystarkastuksista rajanylityspaikoilla

STM:n covid-19 -epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen julkaistun 26.1.2021 päivitetyn toimintasuunnitelman mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2 virusmuunnoksia. Euroopan tautien valvonnan ja ehkäisyn keskus ECDC on arvioinut 15.2.2021 julkaisemassaan riskinarviossa, että uudet uusi covid-19 -muunnokset leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemman alatyypit. Tällä hetkellä tunnettuja virusmuunnoksia ovat Britannian virusmuunnos, Etelä-Afrikan virusmuunnos ja Brasilian virusmuunnosta. Britannian virusmuunnosta on todettu Suomessa toistaiseksi eniten.

Tällä hetkellä ei ole selkeää näyttöä siitä, että Suomessa nyt kiertävät virusmuunnokset aiheuttaisivat vakavamman taudin kuin aiemmat viruskannat. Vaikka tapauskuolleisuus ei vaikuta lisääntyneen virusmuunnosten myötä, voi uusi virusmuunnos yleistyessään aiheuttaa selvästi aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja lisääntyneen tapausmäärän johdosta vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Nykytiedon mukaan nyt käytössä olevat koronarokotteet antavat suojaa myös Suomessa tavattuja virusmuunnoksia vastaan. Rokotteiden suojateho voi kuitenkin olla tiettyjä muunnoksia vastaan heikompi, mutta todennäköistä on, että rokotteet suojaavat tehokkaasti taudin vakavilta muodoilta. Muutokset suojatehossa koskevat nykyisen tiedon mukaan kaikkia koronarokotteita.

Uusi virusmuunnos muodostaa siten merkittävän uuden epidemiauhan, jonka leviämistä Suomeen tulee tehokkaasti torjua.

Sosiaali- ja terveysministeriön 3.2.2021 antamassa ohjauskirjeessä *Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä* todetaan, että covid-19-tapausten ilmaantuvuus useissa maissa on

moninkertainen Suomeen verrattuna, jolloin oleskelu näissä maissa sisältää Suomen tilanteeseen nähden selvästi suuremman covid-19-tartunnan riskin. SARS-CoV-2 -virusmuunnokset voivat yleistyessään aiheuttaa aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja johtaa terveydenhuollon ylikuormittumiseen.

Kirjeen mukaan hallitus päätti valtioneuvoston yleisistunnossa 22. tammikuuta sekä rajaliikenteen että testaamis- ja karanteenisuositusten kiristämisestä. Näillä toimilla pyritään torjumaan koronaepidemian kasvun kiihtyminen uudelleen sekä virusmuunnoksen leviäminen Suomessa.

Kirjeeseen liitetystä oikeudellisesta taustamuistiossa toimintaprosessista rajanylityspaikoilla todetaan, että lähtökohtaisesti toimintamallin testaustoiminta perustuisi vapaaehtoisuuteen. Kunnan toimielimellä on yhdessä sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa velvollisuus tarvittaessa järjestää matkustajille vapaaehtoinen covid-19 -testaus. Kunta voi tuottaa vapaaehtoisen testaustoiminnan joko itse tai hankkia sen sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta.

Taustamuistion mukaan tarvittaessa aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi myös kohdennettuja covid-19-testin sisältäviä terveystarkastuksia maahantulopisteille. Lisäksi aluehallintovirasto voi yksilöpäätöksellä määrätä, että terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, mikäli se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Pakollinen terveystarkastus voi sisältää edellä kohdassa 2 ja 3 tarkoitettujen tietojen keräämisen lisäksi velvollisuuden osallistua covid-19-testiin. Se voi sisältää myös kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän virkasuhteisen lääkärin tekemän arvion siitä, tulisiko henkilö asettaa karanteeniin.

Sosiaali- ja terveysministeriön 26.2.2021 antaman ohjauskirjeen *Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä* mukaan toimintaa on syytä edelleen tehostaa. Maahantulon rajoituksia muista Schengen-alueeseen kuuluvista maista on valtioneuvoston päätöksellä tiukennettu 27.1.2021 alkaen aiempaan verrattuna siten, että maahantulo työssäkäynnin perusteella on rajoitettu vain välttämättömään. Päätöksen taustamuistion mukaan maahantuloedellytysten muutoksilla pyritään vähentämään rajan yli saapuvaa liikennettä ja sitä kautta aiempaa tehokkaammin ennalta ehkäisemään covid-19-tartuntojen ja erityisesti uusien virusmuunnosten leviämistä Suomeen. Muutoksilla pyritään muun ohella siihen, että terveysviranomaisilla olisi mahdollisimman kattavat mahdollisuudet kohdistaa tarvittavia toimenpiteitä rajanylittäjiin. Samalla tavoitteeksi on asetettu kaikkien maahan saapuvien henkilöiden testaaminen covid-19-tartunnan varalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön 30.3.2021 antaman ohjauskirjeen *Pakollista terveystarkastusta ja tietojen antamista koskevat muutokset tartuntatautilaissa* mukaan vaikuttava, tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä on mahdollista vain viranomaisten ja muiden rajanylityspaikoilla toimivien tahojen kiinteällä yhteistyöllä, jossa huomioidaan myös paikalliset olosuhteet. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa, että nykyisessä epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että kaikki toimivaltaiset viranomaiset toimivat tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttävät kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan epidemian leviämisen estämiseksi.

THL:n 4.2.2021 ja 29.3.2021 antamien ohjeiden mukaan uusien koronavirusvarianttien väestölle aiheuttama tartunnanvaara on arvioitu erittäin merkittäväksi. THL suosittelee, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä. Mikäli rajanylityspisteellä ei ole näytteenottomahdollisuutta, tulee testiin hakeutua matkustajan oleskelu- tai asuinkunnassa noin vuorokauden sisällä maahantulosta. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne matkustajat, jotka ovat 14 vrk sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk (ns. riskimaa). Matkustajaa ei tarvitse ohjata testiin, jos hänellä on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä (PCR- tai antigeenitesti) tai luotettava todistus sairastetusta COVID-19-infektiosta (jos sairaudesta on alle kuusi kuukautta aikaa). Lisäksi THL suosittelee, että rajanylityspaikan terveystarkastukseen osallistuvien matkustajien henkilö- ja yhteystiedot oleskelu- tai asuinpaikkakunnan tartuntatautiviranomaisille, jotka ohjaavat matkustajat vielä toiseen koronavirustestiin aikaisintaan 72 tunnin kuluttua maahantulosta. Jos matkustaja oleskelee maassa alle 72 tuntia tai jos matkustaja on sairastanut COVID-19-infektion, tietoja ei kerätä 72 tunnin testiin ohjaamista varten. Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi määrätä henkilön 14 vuorokauden mittaiseen karanteeniin, mikäli mahdollisen tartunnan leviämisen estämistä ei voida luotettavasti muuten varmistaa.

Aluehallintoviraston arvion mukaan terveystarkastusten järjestäminen tässä määräyksessä mainituille rajanylityspaikoille saapuville maahantulijoille on yleisvaarallisen tartuntataudin covid-19:n leviämisen estämiseksi välttämätön, sillä viime aikoina havaittu uusi covid-19-muunnos (SARS-CoV-2 VOC 202012/01) leviää selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit.

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 15 §:n nojalla Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen, Helsingin kaupungin, Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen ja

Vantaan kaupungin järjestämään kaikille alueellaan sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen saapuville henkilöille terveystarkastuksen yleisvaarallisen tartuntatauti SARS-CoV-2:n leviämisen estämiseksi. Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk. Määräys ei koske vuonna 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia eikä kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään. Määräys on voimassa 1.5.-31.5.2021

Kuntien terveystarkastusviranomaisten tulee huomioida voimassa oleva lainsäädäntö, paikalliset olosuhteet sekä käytettävissä olevat resurssit terveystarkastuksia järjestäessään niin, että tämän määräyksen toimeenpano ei vaaranna muun terveydenhuollon palvelujen järjestämistä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 §, 8 §, 15 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §
(säädösmuutos 69/2020) ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohtien perusteella.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa aluehallintoylilääkäri Anne Hiiri p. 0295 016 000.

johtajan sijainen, ylitarkastaja

Riku-Matti Lehikoinen

aluehallintoylilääkäri

Anne Hiiri

LIITTEET

Valitusosoitus

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus

Helsingin kaupunki

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden keskus

Vantaan kaupunki

Päätös on maksuton.

TIEDOKSI

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Tämä asiakirja ESAVI/13546/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/13546/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hiiri Anne 22.04.2021 07:55

Ratkaisija Lehikoinen Riku-Matti 22.04.2021 08:07